

Aan STASDEF
Van PDGB
Afgestemd met HDFC, CDS, DJZ, DCo
In afschrift aan MINDEF

TER BESLISSING

Datum

5 juni 2023

Onze referentie

BS2023009449

Opgesteld door

██████████
██████████
██████████
██████████@mindef.nl

Aantal bijlagen

1

Nota

DMP A-brief project 'Opbouw Operationele Satelliet Capaciteit'

Aanleiding

Het gebruik van de ruimte is randvoorwaardelijk voor praktisch alle vormen van militair optreden en het gebruik hiervan zal de komende tijd sterk toenemen. De Defensie Ruimte Agenda (Kamerstuk 36 124, nr. 10 van 25 november 2022) beschrijft hoe Defensie zich de komende jaren in wil ontwikkelen in het ruimtedomein. Hierbinnen is Defensie voornemens om operationele satellietcapaciteit op te bouwen. Het project 'Opbouw Operationele Satelliet Capaciteit' behelst de technologieontwikkeling en operationalisering van hoogwaardige, innovatieve ruimtecapaciteiten die voorzien in de informatiebehoefte van Defensie en (inter)nationale partners.

Het uitgangspunt is dat Defensie zoveel mogelijk wil samenwerken met Europese en NAVO-partners via binationale of multinationale samenwerkingsverbanden. Door eigen innovatieve capaciteiten te ontwikkelen, profileert Nederland zich als een relevante partner in het ruimtedomein om mee samen te werken. Door de opbouw van eigen satellietcapaciteit is Nederland niet langer geheel afhankelijk van capaciteiten die partners en commerciële partijen in het ruimtedomein leveren. Daarmee kan het zelfstandig bepalen waar en wanneer informatie die het nodig heeft wordt verzameld. Ook dient Nederland te beschikken over eigen capaciteiten om in bondgenootschappelijk verband mee te kunnen doen als samenwerkingspartner. Daarom is het cruciaal dat Nederland naast het gebruik van bestaande capaciteiten ook eigen ruimtecapaciteiten ontwikkelt om haar krijgsmacht in staat te stellen om effectief op te treden.

Ik streef ernaar om de bijgevoegde brief naar de Kamer te verzenden voor 8 juni 2023, zodat deze kan worden geagendeerd in het commissiedebat materieel dat gepland staat voor 28 juni 2023.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met bijgevoegde Kamerbrief.

Kernpunten

- Defensie streeft ernaar om de opbouw van operationele satellietcapaciteit daar waar mogelijk op te lopen samen met Europese en NAVO-bondgenoten en commerciële partijen. Daarnaast sluit Defensie zo veel als mogelijk aan bij al bestaande initiatieven.
- Om als relevante partner deel te nemen in internationale samenwerkingsverbanden en tegelijkertijd voor een deel onafhankelijk te kunnen opereren in het ruimtedomein, moet Defensie beschikken over eigen operationele satellietcapaciteit. In overleg met (Europese) bondgenoten en partners wordt daarmee een zekere mate van strategische autonomie bewerkstelligd.
- Net als in andere domeinen, streeft Defensie voor het ruimtedomein naar zoveel mogelijk samenwerking met Europese- en NAVO-partners via binationale of multinationale samenwerkingsverbanden. Om daaraan als volwaardige partner te kunnen deelnemen, moet Nederland zelf ruimtecapaciteiten ontwikkelen. Op dit moment vinden internationaal

gesprekken plaats waarin de behoefte van de komende jaren en de mogelijkheden van de verschillende landen geïnventariseerd wordt. Defensie communiceert hierin haar plannen en heeft daarmee invloed op de verdeling van taken en capaciteiten tussen de internationale partners.

- Binnen Defensie bestaat de behoefte om technologie te ontwikkelen en in te zetten om aardobservatie en communicatie met satellieten mogelijk te maken en grondgebonden capaciteit te realiseren ter ondersteuning hiervan. Daarom bouwt Defensie in samenwerking met Nederlandse kennisinstututen NLR en TNO capaciteiten op via verschillende ontwikkellijnen.
- De te ontwikkelen capaciteiten betreffen onder meer het genereren van hyperspectrale beelden, aardobservatie door het gebruik van sensoren in de ruimte, het detecteren van radars op de grond en het gebruik van radars in de ruimte. Een andere capaciteit betreft lasercommunicatie, waarbij gegevens van een satelliet niet met radiosignalen, maar via laserlicht naar de aarde verstuurd worden.
- Per satellietcapaciteit zijn er verschillende onderzoeks- en ontwikkelingsfases. Daardoor zal de onderzoeksfase lopen van 2023 tot 2026, terwijl de ontwikkelfase loopt van 2023 tot 2029. Defensie streeft ernaar om vanaf 2025 te beschikken over een initiële operationele satellietcapaciteit (IOC). Daarnaast wil zij in 2029 beschikken over capaciteiten in al de verschillende ontwikkellijnen.
- Gezien de financiële omvang van minder dan € 250 miljoen, wordt u geadviseerd om het project te mandateren aan het Commando Luchtstrijdkrachten (CLSK).

Toelichting

- Naar aanleiding van de inrichtingsnota *Space* heeft het CLSK personeel toegewezen gekregen voor het uitvoeren van ruimteprojecten. CLSK is ook gemachtigd om de benodigde inkoop uit te voeren. In de toekomst zal COMMIT/Inkoop een rol spelen in het verwervingsproces binnen dit project. Hiervoor zal op den duur capaciteit bij COMMIT ingericht moeten worden ten behoeve van zowel verwerving als wapensysteem management en projectmanagement.

Financiële overwegingen

De totale financiële omvang van dit project valt in de bandbreedte € 100-250 miljoen. Het project wordt gefinancierd vanuit het DLP.

Juridische overwegingen

Er zijn geen juridische bijzonderheden.

Communicatie

Dco bereidt een nieuwsbericht voor.

Informatie die niet openbaar wordt gemaakt

De persoonsgegevens van de steller en ondertekenaar worden gelakt vanwege bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

DE PLAATSVERVANGEND DIRECTEUR-GENERAAL BELEID

